



Boj proti nezákonnému obsahu online

Informační podklad ke sdělení o boji proti nezákonnému obsahu online



Podklad k dokumentu Rady č. 12879/17
březen 2018
zpracovala: Darina Nezkusilová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 6
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 7

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Boj proti nezákonnému obsahu online	Typ řady: interní
Zpracovala: Nezkusilová, D.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 12879/17	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: březen 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Online platformy; nelegální obsah; odpovědnost zprostředkovatele	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Boj proti nezákonnému obsahu on-line:
Zvyšování odpovědnosti on-line platformem
KOM(2017) 555 v konečném znění, kód Rady 12879/17

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

18. 10. 2017

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 23. února 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 2. března 2018 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Komise dne 28. září 2017 zveřejnila Sdělení nazvané Boj proti nezákonnému obsahu on-line - Zvyšování odpovědnosti on-line platformem. Toto sdělení je součástí strategie Komise pro jednotný digitální trh.

Komisi k vydání sdělení vedly především důvody související se zvyšující se dostupností teroristických materiálů na internetu a s jejich šířením. Iniciativa souvisí i s některými ustanoveními směrnice o elektronickém obchodu¹, jež upravuje mimo jiné i otázky odstraňování nelegálního obsahu on-line a poskytuje ochranu platformám v těch případech, kdy nelegální obsah hostují nevědomky (zákaz uložení obecné povinnosti dohledu).

Komise také ve svém pracovním programu na rok 2018 zveřejněném v říjnu 2017 dále oznámila, že představí legislativní návrh ve věci spravedlivého nastavení vztahů mezi platformami a podnikateli a nelegislativní dokument týkající se výzev, jimž čelí platformy v souvislosti s šířením falešných zpráv.²

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu, dostupná na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0031>

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Pracovní program Komise na rok 2018 Agenda pro jednotnější, silnější a demokratičtější Evropu, ze dne 30. října 2017, KOM(2017) 650 v konečném znění, příloha 1, dostupný na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13837-2017-ADD-1/cs/pdf>

- **Obsah a dopad:**

Sdělení obsahuje soubor nezávazných pokynů. Pravidla v něm stanovená tedy nejsou právně závazná a nepředstavují změnu stávajícího právního rámce. Cílem těchto nezávazných pokynů je zajištění sdílení zásad dobré praxe uplatňovaných v oblasti odhalování a odstraňování nezákonného obsahu online, znemožňování přístupu k němu a předcházení jeho objevení. Pokyny by také měly přispět ke zlepšení transparentnosti a ochrany lidských práv v on-line prostředí.

Sdělení je strukturálně rozděleno na šest částí:

1) *Úvod*

V úvodu Komise představuje cíle sdělení. Uvádí zde, že se jedná o soubor nezávazných principů pro poskytovatele služeb on-line platform a dalších služeb ukládání obsahu (např. služeb cloudových úložišť, sociálních sítí a sítí pro sdílení videa) týkajících se oznamování a odstraňování nelegálního obsahu. Tyto principy mají současně zabránit i tomu, aby z důvodu přílišné obezřetnosti nebyl spolu s nezákonným obsahem odstraněn i legitimní obsah. Cílem sdělení je mimo jiné i vyjasnění odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v případech, kdy uplatňují aktivní opatření k odhalování a odstraňování nezákonného obsahu nebo znemožnění přístupu k němu (tzv. opatření „milosrdného samaritána“).

2) *Souvislosti*

Z článku 14 směrnice o elektronickém obchodu a navazující judikatury SDEU vyplývá, že online platformy jsou jako poskytovatelé služeb informační společnosti vyňaty z odpovědnosti za případný nezákonný obsah na nich umístěných informací, pokud jsou splněny následující podmínky:

- a) Služby, které platforma svým uživatelům poskytuje, musí být pouze technické, automatické a pasivní povahy – platforma tedy nesmí hrát ve vztahu k na ní umístěným informacím aktivní úlohu, spočívající např. v uspořádávání nebo propagaci umístěného obsahu, která by jí umožňovala mít nad umístěnými informacemi kontrolu;
- b) Poskytovateli služeb informační společnosti provozujícímu platformu nesmí být známo, že se na platformě nacházejí nezákonné informace;
- c) Jakmile se poskytovatel služeb informační společnosti o existenci nezákonných informací na své platformě dozví, ihned musí podniknout kroky vedoucí k jejich odstranění nebo ke znemožnění přístupu k nim.

Z obsahu sdělení je třeba považovat za důležitý i názor Komise, že vynětí poskytovatelů služeb platform z odpovědnosti za obsah informací uložených jejich uživateli se vztahuje i na ty poskytovatele, kteří ze svých platform dobrovolně aktivně odstraňují nezákonný obsah, a to i v případě, kdy k jeho odhalování a odstraňování používají automatické nástroje a nástroje zabraňující opětovnému nahrávání nezákonného obsahu (tzv. opatření „milosrdného samaritána“). Komise uvádí, že uplatňování těchto automatických opatření k předcházení nezákonnému obsahu ještě samo o sobě neznamená, že platforma hraje aktivní úlohu ve vztahu k na ní umístěným informacím.

Z článku 15 směrnice o elektronickém obchodu zároveň vyplývá, že poskytovatelům služeb informační společnosti nelze uložit obecnou povinnost dohledu nad obsahem informací umístěných na jejich platformách nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost. Toto ustanovení se však vztahuje pouze na obecnou

povinnost dohledu. Nebrání uložení povinnosti dohledu ve zvláštních případech a relevantními rozhodnutími vnitrostátních orgánů v souladu s vnitrostátními předpisy.

Komise ve sdělení uvádí, že jejím cílem není harmonizovat obsah pojmu „nezákonný obsah“. Vymezení tohoto pojmu ponechává relevantním vnitrostátním právním předpisům.

3) *Odhalování a oznamování nezákonného obsahu*

Sdělení v této části představuje možné postupy, které by on-line platformy, příslušné orgány a uživatelé mohli využít za účelem lepšího odhalování nelegálního obsahu:

- a) Měla by probíhat úzká spolupráce mezi on-line platformami a donucovacími a jinými příslušnými orgány tak, aby příslušné orgány mohly on-line platformy snadno informovat o nezákonném obsahu a žádat jeho rychlé odstranění (aniž by už musely mít soudní příkaz nebo správní rozhodnutí) a on-line platformy naopak mohly upozorňovat donucovací orgány na nezákonný obsah za účelem zajištění postihu jeho autorů;
- b) On-line platformy a donucovací nebo jiné příslušné orgány by měly spolupracovat na vývoji technických řešení určených k předcházení nezákonnému obsahu – měla by být např. zřízena kontaktní místa nebo definována digitální rozhraní k usnadnění vzájemné spolupráce;
- c) Poskytovatelé služeb informační společnosti by měli přednostně odstraňovat nezákonný obsah, jehož výskyt byl nahlášen prostřednictvím tzv. „důvěryhodných oznamovatelů“, tedy subjektů specializovaných v oblasti rozpoznávání nezákonného obsahu s vyvinutými strukturami na odhalování a identifikaci takového on-line obsahu (např. jednotka Europolu pro oznamování internetového obsahu, síť horkých linek INHOPE pro hlášení materiálů týkajících se pohlavního zneužívání dětí, specializované organizace občanské společnosti nebo poloveřejné subjekty);
- d) Oznamovat nezákonný obsah by mělo být vhodným způsobem umožněno i uživatelům on-line platforem;
- e) On-line platformy by také měly uplatňovat vlastní proaktivní opatření k odhalování a odstraňování nezákonného obsahu.

4) *Odstraňování nezákonného obsahu*

Sdělení dále poskytuje on-line platformám vodítka k tomu, jakým způsobem by měly co nejrychleji odstraňovat nezákonný obsah. Odstranění tohoto obsahu však zároveň nesmí bránit účinnému prosazování práva. V tomto ohledu sdělení obsahuje např. následující východiska:

- a) On-line platformy by měly postupovat v souladu se směrnicí o elektronickém obchodu, která vyžaduje, aby „neprodleně“ přijaly opatření k odstranění nezákonného obsahu;
- b) Vzhledem k různým typům nezákonného obsahu se vhodné postupy pro hodnocení jeho protiprávnosti a odstraňování mohou značně lišit (např. posouzení protiprávnosti materiálu zobrazujícího pohlavní zneužívání dětí bude snazší, než posouzení protiprávnosti urážlivých výroků);
- c) Určité nejnebezpečnější typy nezákonného obsahu budou vyžadovat rychlejší postupy vedoucí k jeho odstranění, než jiné, aby v případě prodlevy nedošlo ke vzniku vážné újmy (např. u materiálů podněcujících k terorismu);

- d) Měly by být zavedeny záruky proti nadměrnému odstraňování obsahu a zneužívání systému – např. možnost podání protioznámení při neoprávněném odstranění legálního obsahu nebo možnost obnovení či povolení opětovného nahrávání uživatelem u neoprávněně odstraněného obsahu.

5) Zamezení opětovnému výskytu nezákonného obsahu

Tato část sdělení poskytuje on-line platformám vodítka, jakým způsobem zajistit, aby se nezákonný obsah, který již jednou odstranily, znovu neobjevil on-line.

- a) Komise on-line platformy vybízí k tomu, aby používaly a vyvíjely automatické technologie sloužící k detekování nezákonného obsahu a zamezení jeho znovuobjevení on-line;
- b) Všechny on-line platformy by měly mít přístup do databází, které jsou užívány k tomu, aby automaticky identifikovaly nezákonný obsah, za podmínky zajištění dodržování právních předpisů na ochranu osobních údajů a hospodářské soutěže.

6) Závěry

V závěru sdělení Komise předpokládá, že on-line platformy podniknou další rychlé kroky v oblasti odhalování a odstraňování nezákonného obsahu, především pokud se jedná o obsah podněcující k nenávisti, násilí a terorismu. Komise bude sledovat pokrok učiněný v odstraňování nezákonného obsahu a posoudí, zda jsou nezbytná další opatření včetně případného přijetí legislativního návrhu. Na základě konzultací se zájmovými subjekty Komise zhodnotí, zda by způsoby pro oznamování nezákonného obsahu a pro podávání zpráv o odstraňování nezákonného obsahu v zájmu transparentnosti měly být do budoucna standardizovány. Po příslušných analýzách bude také zváženo zavedení pevných časových lhůt pro odstraňování nezákonného obsahu. Tento proces hodnocení by měla Komise dokončit do května 2018.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR sdělení vítá. Ve svém stanovisku uvádí, že ČR by měla usilovat o spravedlivou rovnováhu práv v digitálním prostředí. Měla by být zajištěna rovnováha mezi lidskými právy, právy duševního vlastnictví, svobodou podnikání, ochranou duševního vlastnictví a svobodným šířením informací a přístupem k nim.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Evropská rada v závěrech ze svého zasedání konaného ve dnech 22. – 23. června 2017³ vyzvala podniky k tomu, aby vyvinuly nové technologie a nástroje ke zlepšení automatického odhalování a odstraňování obsahu podněcujícího k terorismu s tím, že v nezbytných případech by toto úsilí mělo být doplněno legislativními opatřeními na úrovni EU.

K předložení návrhu řešení této situace požádal Komisi i Evropský parlament, a to ve svém usnesení o on-line platformách z června 2017⁴, v němž zároveň platformy vyzval k zintenzivnění opatření pro boj proti nezákonnému a škodlivému obsahu.

Sdělení bylo v Evropském parlamentu přiděleno výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (IMCO) jako gesčnímu výboru. Prozatím nedošlo ke jmenování zpravodaje. Ke sdělení bude

³ Závěry Evropské rady, ST 8 2017 INIT ze dne 22. a 23. června 2017, dostupné na:

<http://www.consilium.europa.eu/media/23965/22-23-euco-final-conclusions-cs.pdf>

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. června 2017 o on-line platformách a jednotném digitálním trhu (2016/2276(INI)), dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0272+0+DOC+XML+V0//CS>

přijímat stanovisko také výbor pro právní záležitosti (JURI), výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a výbor pro kulturu a vzdělávání (CULT).

Další harmonogram projednávání dokumentu v orgánech EU prozatím není znám.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 14. 3. 2018 a usnesením č. 57 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Boj proti nezákonnému obsahu online – Zvyšování odpovědnosti on-line platforem, v konečném znění, KOM(2017) 555 v konečném znění, kód Rady 12879/17;
2. **bere na vědomí** stanovisko vlády k tomuto dokumentu;
3. **upozorňuje** na možné technické problémy při praktické implementaci tohoto doporučení, zejména v souvislosti s obnovením neoprávněně odstraněného obsahu;
4. **upozorňuje**, že automatizované nástroje jsou pro administrátory pouze podpůrné a nefungují jako autonomní řešení; dále **upozorňuje**, že opětovnému nahrávání obsahu nelze v praxi 100% zamezit, jelikož automatizované nástroje si stále ještě neporadí s jednoduchými modifikacemi originálního obsahu, navíc v případě oznámení o odstranění obsahu pachatel může identifikovat provozovatelem použité techniky;
5. **pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedovi Evropské komise.